

Başvuru Numarası : 2024/2839
Toplantı Tarihi/Sayısı : 08.04.2025/57
Karar Numarası : 2025/220
Başvuran : Ö.K.
Başvuran Vekili : -
Adres : -
Muhatap Kurum/Kişi : 1- İzmir Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğü
2- Aliğa Cezaevi Jandarma Tabur Komutanlığı
Muhatap Adres : -

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuranın, bulunduğu ceza infaz kurumunda engelli raporu alabilmek için hastaneye sevk edildikten sonra uzun süredir hastaneye gidemediği, ilaç tedavisi ve fizik tedavisinin yapılmadığı iddialarına ilişkindir.

II. İNCELEME SÜRECİ

2. Başvuran, başvuru dilekçesinde özetle:

a. Kurşun yarası nedeniyle sol kolunda şiddetli ağrı ve his kaybı olduğunu,

b. Engelli raporu alabilmek için bulunduğu Kurum İdaresi tarafından hastaneye sevk edildiğini ancak uzun süredir hastaneye gidemediğini,

c. İlaç tedavisinin ve fizik tedavisinin yapılmadığını iddia etmektedir.

3. Muhatap İzmir Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğünden alınan yazılı görüşte özetle:

a. Başvuranın Kuruma 19/8/2024 tarihinde giriş yaptığı,

b. Başvuranın dilekçe ile başvurusu üzerine, 6/9/2024 tarihinde İzmir Atatürk Eğitim Araştırma Hastanesi Sağlık Kurulunda Engelli Sağlık Kurulu raporu alınması yönünde işlemlerinin başlatıldığı,

c. 6/9/2024 tarihinde aynı hastanenin Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon (FTR) Polikliniğinde yapılan muayenesi sonucu verilen durum bildirir raporunda; *"Sol elde düşük el, bugün (Heyet Sağlık Kurulunda) elektromiyografi (EMG) istenilmiş sonuç bekleniliyor. Kas gücü yok. His kaybı mevcut. Nöropatik ağrı tarifliyor. EMG öncesi reçete yazıldı, EMG sonrası kontrol."* şeklinde rapor düzenlendiği, yazılan ilaçların temin edilerek kendisine teslim edildiği, başvurana ilgili hastane tarafından EMG tetkiki için 28/2/2025 tarihine randevu verildiği, başvuranın ilgili tarihteki EMG çekimi sonrasında sonuç kontrolü ile fizik tedavi planının yapılacağı ve sağlık kurulu işlemlerinin tamamlanacağı,

ç. Başvuranın diğer rahatsızlıklarına ilişkin sevklerinin ve tedavilerinin de düzenli olarak gerçekleştirildiği, reçete edilen kontrollü ilaçlarının sağlık memurlarınca başvurana kullandırıldığı, başvuranın talebi halinde Kurumda bulunan Aile Hekimliği tarafından muayenelerinin gerçekleştirildiği,

d. Başvurana EMG tetkiki yapılacağı, EMG için randevu günü belirlendiği, randevu gününde hastaneye sevkinin gerçekleştirileceği ve tedavi planının bu tetkik sonrasında belirleneceği,

e. Başvuranın sağlık işlemlerinin titizlikle takip edildiği, kontrol, sonuç ve muayenelerinin yaptırıldığı belirtilmiştir.

4. Muhatap Aliğa Cezaevi Jandarma Tabur Komutanlığından alınan yazılı görüşte özetle:

a. Başvuranın 19/8/2024 tarihinde bulunduğu Ceza İnfaz Kurumuna giriş yaptığı 3/9/2024 ve 6/9/2024 tarihlerinde İzmir Atatürk Eğitim ve Araştırma Hastanesine Sağlık Kuruluna engelli raporu alınması için sevkini yapıldığı,

b. Sağlık kuruluna sevk bekleyen mahpuslar arasında öncelik sırasının olduğu, ceza tehiri bekleyen mahpusların sevkini yapıldıktan sonra başvuranın sevkini yapılacağı, bu konuda ceza infaz kurumunun bir sıra planlamasının olduğunun Ceza İnfaz Kurumu revir birimi tarafından bildirildiği,

c. Başvuranın Ceza İnfaz Kurumu idaresi tarafından hastaneye sevk edilecek mahpuslar listesine dâhil edilerek 24 saat öncesinde Komutanlığa bildirilmesi durumunda söz konusu sevk faaliyetinin gecikmeksizin yapılacağı belirtilmiştir.

5. Muhatabın yazılı görüşüne karşı başvuran tarafından yazılı görüş sunulmamıştır.

III. İLGİLİ MEVZUAT

6. 20/4/2016 tarihli ve 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun "*Kurumun görevleri*" başlıklı 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (i) bendinde; özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek Kurumun görev alanları arasında düzenlenmiştir.

7. 6701 sayılı Kanun'un "*Başvurular*" başlıklı 17'nci maddesinin birinci ve sekizinci fıkralarında, özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin Kuruma bizzat başvuru yapabileceği hükme bağlanmıştır.

8. 24/11/2017 tarihli ve 30250 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in "*Karar türleri*" başlıklı 65'inci maddesi şöyledir:

"Kurum, yapılan başvuru veya resen inceleme kapsamında yaptığı inceleme ve araştırma sonucunda incelenemezlik kararı, gerekçeli kabul edilmezlik kararı, gönderme kararı, ihlal kararı, idari yaptırım kararı, uzlaşma kararı, ret kararı ve karar verilmesine yer olmadığına dair karar verir."

IV. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

9. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun amacı; insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmektir.

10. 6701 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinde; insan hakları ihlallerini resen incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, ayrımcılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek Kurumun görevleri arasında sayılmıştır.

11. Somut olayda başvuran; engelli raporu alabilmek için hastaneye sevk edildiğini ancak uzun süredir hastaneye gidemediğini, ilaç tedavisi ve fizik tedavisinin yapılmadığını iddia etmektedir.

12. İşkence ve kötü muamele yasağı devletin alıkonulmuş kişilere işkence, kötü muamele, gayriinsani ve küçültücü muamele veya ceza uygulamayacağını ifade etmekte olup bu doğrultuda devletlere negatif ve pozitif yükümlülük yüklemektedir.

13. Devletlerin işkence ve kötü muamele yasağına ilişkin pozitif yükümlülükleri mahpusların sağlık hakkına ilişkin korumayı da kapsamaktadır. Kişinin fiziksel refahı ve kişiye sunulacak tıbbi koruma idarenin pozitif yükümlülüğü kapsamında değerlendirildiğinde; mahpusların alıkonulmanın doğasından kaynaklanan zorlukların dışında zorluk ve sıkıntı yaşamaması, insan onuruna uygun bir şekilde sağlıklarının korunması ve gereken tedavi hizmetlerine tam ve zamanında erişebilmesi gerekmektedir (Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi [AİHM], *Kudla/Polonya*, B.No: 30210/96, 26/10/2000, para. 94). Bu bağlamda mahpusun sağlık hizmetlerine erişiminin engellenmesi kötü muamele yasağı çerçevesinde incelenilecek bir iddia olarak değerlendirilmiştir. Öte yandan iddiaların yeterince ciddi, açık ve tutarlı emarelerden ya da aksi ispat edilmemiş birtakım karinelere dayanması gerekmektedir (Anayasa Mahkemesi [AYM], *Hakan Olğun*, B. No:2014/15588, 25/1/2018, para. 43).

14. Bir mahpusun doktor tarafından muayene edilmesi ve bu bağlamda sağlık hizmetlerinden faydalananın olması doğrudan tıbbi yardımın yeterli olduğu anlamına gelmemektedir (AİHM, *Hummatov/Azerbaycan*, B.No:9852/03 ve 13413/04, 29/11/2007, para. 116). Yetkililerin kişinin alıkonulduğu süre boyunca sağlık durumuna ilişkin kapsamlı ve düzenli kayıt tutması (AİHM, *Khudobin/Rusya*, B. No:59696/00, 26/10/2006, para. 83.) ve tedavi hizmetlerinin hızlı, doğru ve sistematik olması da (AİHM, *Melnik/Ukrayna*, B.No:72286/01, 28/3/2006, para. 104-106.) devletin işkence ve kötü muamele yasağı kapsamında pozitif yükümlülükleri arasındadır.

15. Bu çerçevede ceza infaz kurumunda sunulan sağlık hizmetlerinin halka genel olarak sunulan sağlık hizmetleriyle kıyaslanabilir düzeyde olması beklenmektedir (AİHM, *Blokhin/Rusya*, B. No:47152/06, 23/3/2016, para. 137).

16. Muhatap Kurumların cevabi yazıları ile ekinde gönderilen belgelerin incelenmesinden; başvuranın muhatap ceza infaz kurumuna 19/8/2024 tarihinde geldiği, başvurusu üzerine 6/9/2024 İzmir Atatürk Eğitim Araştırma Hastanesi Sağlık Kurulunda Engelli Sağlık Kurulu işlemlerinin başlatıldığı, aynı tarihte FTR Polikliniğinde yapılan muayenesi sonucunda "*Sol elde düşük el, bugün (Heyet Sağlık Kurulunda) elektromiyografi (EMG) istenilmiş sonuç bekleniliyor. Kas gücü yok. His kaybı mevcut. Nöropatik ağrı tarifliyor. EMG öncesi reçete yazıldı, EMG sonrası kontrol.*" şeklinde rapor düzenlendiği, reçete edilen ilaçlar temin edilerek kendisine teslim edildiği, ilgili hastane tarafından EMG tetkiki için 28/2/2025 tarihine randevu verildiği; ayrıca 12/9/2024 ve 1/11/2024 tarihlerinde Aliğa Kapalı Ceza İnfaz Kurumları Kampüs Devlet Hastanesi Psikiyatri Polikliniğinde ve 20/9/2024 tarihinde İzmir Atatürk Eğitim Araştırma Hastanesi Amatem Polikliniğinde tetkik ve muayene edildiği, reçete edilen ilaçların kendisine usulüne uygun olarak verildiği, başvuranın gerekli tedavilerinin ve ilaç teslimlerinin yapıldığı anlaşılmaktadır.

17. Bu kapsamda başvuranın iddiaları, dosyadaki belgeler ile ilgili mevzuat hükümleri ve içtihatlarla birlikte değerlendirildiğinde; başvuranın sağlık hakkı kapsamında muayene, tetkik ve tedavisinin sağlanmasına yönelik sevk ve diğer işlemlerin yerine getirilmesinde bir gecikme veya aksamanın söz konusu olmadığı, başvuranın kolundaki rahatsızlığa ilişkin olarak ise FTR Polikliniğinde yapılan muayenesinde istemi yapılan EMG tetkikinin yapılmasından sonra gerekli görülen tedavi yöntemlerinin uygulanmasının mümkün olduğu, EMG tetkiki için geç sayılabilecek bir tarihe randevu verilmesi hususunda muhatap Kurumlara izafe edilebilecek bir kusurun bulunmadığı görüldüğünden, kötü muamele yasağının ihlal edilmediği kanaatine varılmıştır.

V. KARAR

A. Başvuruda KÖTÜ MUAMELE YASAĞININ İHLAL EDİLMEDİĞİNE,

B. Kararın taraflara tebliğine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,

C. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine başvurulabileceğine,

8/4/2025 tarihinde OY BİRLİĞİYLE karar verildi.

e-imzalıdır

Muhammet Ecevit CARTİ
Daire Başkanı

e-imzalıdır

Dr. Burhan ERKUŞ
Üye

e-imzalıdır

Mehmet Emin GENÇ
Üye

e-imzalıdır

Saffet BALIN
Üye

e-imzalıdır

Ünal SADE
Üye